

María Dolores Sánchez Palomino (ed.) (2010). *Lexicografía galega e portuguesa*. Anexos da *Revista de Lexicografía*, 13. A Coruña: Servizo de Publicacións da Universidade da Coruña. 232 páxs. [ISBN: 978-84-9749-397-0]

Este libro contén doce achegas presentadas no *I Congreso Internacional de Lexicografía Hispánica*, que tivo lugar na Coruña do 14 ao 18 de setembro de 2004. Acolle un grupo de conferencias e relatorios que tratan diversos aspectos da lexicografía galega e portuguesa. A edición, moi coidada, está a cargo de María Dolores Sánchez Palomino, que foi tamén a principal responsable da organización do Congreso.

O primeiro artigo, que leva por título *A terminoloxía dentro dos estudos de lexicografía galega* (páx. 9-31), é obra do catedrático da Universidade de Santiago e académico numerario da Real Academia Manuel González González. Nel fai un encadramento da produción terminolóxica galega dentro da lexicografía galega das últimas décadas, analiza os factores que favorecen o desenvolvemento da terminoloxía na sociedade actual, e pásalles revista aos principais organismos produtores de traballos terminográficos ou que teñen algún tipo de responsabilidade dentro do ámbito da terminoloxía en Galicia, deténdose de maneira particular no papel desenvolvido por Termigal (Servizo galego de terminoloxía científico-técnica), creado mediante un acordo entre a Real Academia Galega e a Xunta de Galicia.

No volume recóllense outros dous traballos relacionados coa terminoloxía. O primeiro deles é obra de María del Pilar Alvariño Alvariño, María Liliana Martínez Calvo e Blanca Sánchez Sampedro, e leva por título “Análise das características da linguaxe técnica en lingua galega nun corpus concreto” (páx. 67-86). As autoras constatan a dificultade para a elaboración de córpora de textos en lingua galega altamente especializados. Partindo da constitución dun pequeno corpus de textos galegos do campo da informática, observan notables diferenzas en canto ao uso de vocabulario técnico entre os textos verdadeiramente especializados e os de carácter divulgativo-instrumental como poden ser as guías do usuario. Detectan igualmente un uso abusivo de termos ingleses, e, en menor medida, de calcos de termos desta lingua. O segundo é da autoría de Berta Castaño Torrado

e titúlase “A terminoloxía téxtil e as denominacións prescritivas na actualización das linguas de especialidade do galego” (páx. 107-128): nel a autora chama a atención sobre a necesidade de ter en conta as normas ISO así como as diversas directivas e decretos legais, relacionados neste caso co sector téxtil, tanto do ámbito da Unión Europea como estatais. A consulta de directivas e textos legais evita moitos problemas derivados de definicións terminolóxicas imprecisas, non rigorosas ou incompletas.

A obra contén outros tres traballos relacionados co léxico ou coa lexicografía da lingua galega. María Álvarez de la Granja estuda “O tratamento lexicográfico dos verbos soporte no marco da teoría da metáfora” (páx. 53-66). Adoita empregarse o termo *verbo funcional* ou *soporte* para referirse ao compoñente verbal de combinacións como *dar un paseo* ou *facer unha advertencia*. A autora enfróntase cun tratamento distinto destes verbos, inseríndose nunha liña que non os considera como carentes de significado léxico, senón como verbos que adquiren un sentido figurado. Xosé Ramón Freixeiro Mato na súa contribución, que leva por título “O castelanismo ‘bueno’ en galego” (páx. 143-159), analiza como *bueno* se estendeu ao longo do séc. XIX no galego, primeiro como adxectivo, frecuentemente con valores enfáticos ou de respecto, e posteriormente con valores discursivos. Eliminado da lingua escrita e oral culta como adxectivo, pervive como marcador discursivo, sobre todo na oralidade. E propón como substituto deste marcador discursivo en galego *ben*, e complementariamente *bo* ou *bon* naqueles valores que non posúe este adverbio. Xosé Manuel Sánchez Rei é o autor de “Aproximación ao léxico do século XIX” (páx. 185-213), onde se fai unha análise do léxico do *Cancionero Popular Gallego y en particular de la provincia de la Coruña* de José Pérez Ballesteros, salientando o seu carácter popular e dialectal, e cunha xa notable presenza de castelanismos.

O volume contén cinco traballos relacionados coa lexicografía portuguesa. María Luísa Almeida (“Para um dicionário do português medieval”, páx. 33-52) achega novas informacións para a elaboración dun dicionario de verbos do portugués medieval, particularmente sobre os verbos *baralhar*, co significado de ‘cultivar, traballar, resolver’, e *sacudir*, co significado de ‘negar, negarse a entregar’. Maria do Céu Caetano e Maria Teresa Brocardo son as autoras de “Contributo dos dicionários etimológicos para a análise morfológica sincrónica”, onde a través do estudo dos sufixos *-idade*, *-dade* mostran como as informacións etimolóxicas deben ser tidas en conta na análise da estrutura interna das palabras, xa que o recurso á diacronía contribúe a

unha mellor descrición sincrónica e é ademais determinante para a formulación de hipóteses coherentes sobre a formación de palabras. Mariela de la Torre en “Incorporación de extranjerismos en el *Dicionário da Língua Portuguesa Contemporânea (DLPC)*” (páx. 129-142) censura duramente non tanto a incorporación de estranxeirismos en moitos casos xa de uso común no portugués, senón a tentativa de xustificar a adaptación ortográfica, moitas veces forzada e artificial, de certos estranxeirismos a través dunha improbable pronunciación que máis ben obedece ao capricho ou aos intereses de certos especialistas, e non aos usos reais. Mariagrazia Russo (“O verbo da terceira conjugação nos dicionários quinhentistas de Jerónimo Cardoso”, páx. 161-184) toma como corpo de análise os 147 verbos e 571 formas verbais da terceira conxugación, cun total de 2032 ocorrencias, que aparecen nos dicionarios de Jerónimo Cardoso, onde se observa un polimorfismo reflexo da ausencia de formas fixas no século XVI. Segundo a autora italiana o estudo da lexicografía histórica axúdanos a percibir tanto o proceso diacrónico vivido pola lingua portuguesa como as razóns para comprender a configuración do idioma actual. A lingua da época de J. Cardoso foi a que se difundiu en todo o mundo e da cal teremos que partir para examinar as variantes fonéticas, gráficas, léxicas e morfosintácticas da lingua portuguesa espallada nos diversos espazos xeográficos de cultura lusitana. Maria Olinda Rodrigues Santana, en “Elaboração do Vocabulário de um Livro de Registos do século XVI” (páx. 215-231), expón a metodoloxía seguida para a construción deste vocabulario baseado nunha fonte manuscrita orixinal da rexión de Tras-os-Montes e Alto Douro. Adopta un modelo de artigo lexicográfico que conxuga o esquema tradicional de acepción semántica, ampliado con información especializada cando a autora a considera necesaria, e con datos estatísticos cuantitativos fornecidos pola metodoloxía lexicométrica.

Estamos, en fin, ante unha obra que pon a disposición dos especialistas en lexicografía un conxunto de artigos que contribúen a un mellor coñecemento do léxico do galego e do portugués desde unha perspectiva tanto sincrónica como diacrónica, e onde se nos ofrecen achegas realmente interesantes do ámbito da terminoloxía galega. É mérito da editora do libro conseguir nos temas tratados un equilibrio entre sincronía e diacronía, entre lingua común e lingua especializada, equilibrio que amplía o público potencialmente interesado por esta obra.